

Onderwerp

Aanpassing Nota bodembeheer Amersfoort 2021-2031
en aanpak Japanse Duizendknoop

Datum 20 september 2022

Beslispunten:

Het college besluit:

1. Af te wijken van de beleidsregels zoals opgenomen in de “Nota Bodembeheer gemeente Amersfoort 2021-2031” ten behoeve van de aanpak van de Japanse Duizendknoop.

Aanleiding

In de “Nota Bodembeheer gemeente Amersfoort 2021-2031” zijn de regels voor het grondverzet en de toepassing van grond binnen de gemeente Amersfoort opgenomen. Deze nota bevat een paragraaf die tegenstrijdig is met de gewenste gemeentelijke aanpak van de bestrijding van de Japanse Duizendknoop.

In de “Nota bodembeheer gemeente Amersfoort 2021-2031” is beleid opgenomen voor het omgaan met toe te passen grond:

Als een plaagsoort (flora) in de toe te passen grond aanwezig is, of mogelijk aanwezig kan zijn, is het niet toegestaan de grond te hergebruiken/toe te passen. De grond moet op een gepaste wijze, waardoor geen verwaaiing van de grond kan plaatsvinden, worden getransporteerd naar een erkende verwerker van invasieve exoten.

De gemeente wil voor een vast maximaal budget zoveel mogelijk groeiplaatsen van de Japanse Duizendknoop (JDK) verwijderen. De gekozen uitvoeringsmethode betreft het uitgraven onder semi-sanerende omstandigheden van de groeiplaats, de grond af te voeren naar een erkend vergunde inrichting (BRL) om deze aldaar te zeven. De gezeefde grond wordt (na clustering, keuring en bijvoorbeeld eventuele quarantaine) teruggebracht en hergebruikt in de groeiplaatsen binnen de gemeente Amersfoort.

De voorliggende werkwijze van de aanpak van de groeiplaatsen van de JDK past in het landelijk protocol, maar past strikt genomen (nog) niet binnen de nota bodembeheer omdat er grond, afkomstig van groeiplaatsen, wordt teruggeplaatst die verdacht is op de aanwezigheid van plantresten. Dit laatste is strijdig met de huidige nota bodembeheer.

Om de aanpak van de JDK mogelijk te maken is een wijziging van de vastgestelde nota bodembeheer noodzakelijk. Hierdoor kan het project uitgevoerd worden met de inzet van een (kosten)effectieve en meer circulaire aanpak van de grondstromen. De ontgraven plekken worden minimaal 3 jaar gemonitord op hergroei om verspreiding of terugkeer van de overlast te voorkomen.

De werkzaamheden zijn aanbesteed en vanaf 14 september is de overeenkomst met de voorgenomen uitvoerende partij van kracht. Door -voortuitlopend op de komende herziening van de nota bodembeheer- de beleidsregel voor de Japanse duizendknoop aan te passen, is ten tijde van de definitieve gunning van de bestrijdingsovereenkomst geen conflict tussen het vigerend beleid en de inhoud van de opdracht.

Beoogd effect

De gemeente wil voor een vast maximaal budget zoveel mogelijk groeiplaatsen van JDK verwijderen.

Argumenten

- 1.1 Uit het oogpunt van kosteneffectiviteit en circulariteit van de grondstromen is de geselecteerde methode veruit te prefereren boven een aanpak waarbij de grond alleen wordt afgevoerd.
- 1.2 De voorliggende werkwijze van de aanpak van de groeiplaatsen van de Japanse Duizendknoop past in het landelijk protocol, maar past strikt genomen (nog) niet binnen de nota bodembeheer omdat er grond, afkomstig van groeiplaatsen, wordt teruggeplaatst. Volgens ons huidige beleid staan we de toepassing van duizendknoop-besmette of verdachte grond niet toe.
- 1.3 Door de aanpassing in de beleidsregel is ten tijde van de opdrachtvertrekking aan de uitvoerende aannemer het beleid en de uitvoeringswijze met elkaar in overeenstemming. Een voorstel voor de tekstaanpassing van de “Nota bodembeheer gemeente Amersfoort 2021-2031” is opgenomen in bijlage 1.

Kanttekeningen

Geen

Duurzaamheid

De aanpak van Japanse Duizendknoop past in het beleid om invasieve exoten te bestrijden zonder het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen. De ontgraven vrijgekomen grond blijft op zo in de grondketen en wordt circulair verwerkt: onze eigen grond wordt teruggebracht op de ontgraven plekken waar dit kan. Dit is in lijn met onze wens om zoveel mogelijk gebiedseigen grond toe te passen in de stad.

Financiën

Het voorstel is direct van invloed op het beschikbare uitvoeringsbudget van het project ‘Bestrijding Japanse duizendknoop’: Met het beschikbare budget van 1 mln. euro voor een periode van 3 jaar kunnen hierdoor meer groeiplaatsen verwijderd worden. Ter illustratie: 1 ton grond zeven kost zo’n €15,-, het afvoeren en voor verbranding aanbieden kost momenteel €165,- per ton.

Ook andere projecten in de stad kunnen gebruik maken van de bestrijdingsovereenkomst wanneer Japanse duizendknoop binnen projecten verwijderd moet worden, waardoor ook daar deze kosten lager zullen zijn.

De wijziging heeft geen effect op de begroting. De projectkosten zijn reeds gedekt.

Risicoparagraaf

Bij plaatsen waar gezeefde grond wordt teruggeplaatst kan een herbesmetting met JDK plaatsvinden.

Om de aanpak van de JDK mogelijk te maken en meer ruimte te geven voor maatregelen, zal bij de plekken waar gezeefde grond wordt teruggeplaatst gedurende 3 jaar worden gemonitord. Aangetroffen en achtergebleven planten worden structureel verwijderd.

Communicatieboodschap

De gemeente Amersfoort past haar beleid voor de aanpak van Japanse Duizendknoop aan. Daarmee is het mogelijk om meer plekken met Japanse Duizendknoop te ontgraven waarbij de grond wordt afgevoerd, gezeefd en weer wordt teruggeplaatst. De locaties waar grond weer wordt teruggeplaatst, worden gedurende 3 jaar gecontroleerd. Hiermee worden de grondstromen meer circulair en duurzaam.

Vervolgstappen

De Nota Bodembeheer 2021-2031 wordt momenteel op een aantal punten herzien. Wanneer de aanpassing gereed is (4e^e kwartaal 2022) wordt deze opnieuw ter vaststelling aangeboden. De aangepaste beleidsregel voor de omgang met Japanse duizendknoop is hierin opgenomen. De definitieve gunning van de bestrijding van de Japanse duizendknoop vindt plaats op 14 september 2022, daarna start de voorbereiding van het werk om in november-december 2022 te starten met de uitvoering: het weghalen van de groeiplaatsen van de Japanse duizendknoop in Amersfoort.

Bijlage(n) :

1. Bijlage: Concept tekst aanpassing “Nota bodembeheer gemeente Amersfoort 2021-2031”

Bijlage: Concept tekst aanpassing “Nota bodembeheer gemeente Amersfoort 2021-2031”

2.13 Voorkomen verspreiden invasieve exoten bij grondverzet

Bij het toepassen van grond speelt naast de chemische kwaliteit van de grond sinds enkele jaren ook de verspreiding van zogenaamde invasieve exoten een steeds belangrijkere rol. De belangrijkste soorten voor de gemeente Amersfoort zijn de Japanse duizendknoop en de Reuzenberenklauw.

De Japanse duizendknoop brengt door de groei van haar wortels schade toe in het stedelijk gebied (aan infrastructuur, oevers, waterkeringen en funderingen), en verdringt onze inheemse flora.

De gemeente Amersfoort wil de verspreiding van deze exoten door grondverzet en het toepassen van grond waarin deze plant(en) mogelijk aanwezig is/zijn voorkomen. Bij de Japanse duizendknoop vindt verspreiding door wortel- en plantresten plaats. Voor het voorkomen van verspreiding van de Japanse duizendknoop heeft de gemeente onderstaand beleid vastgesteld.

Groeiplaatsinformatie

De gemeente houdt een kaart bij waarop de locaties aangegeven staan waar de Japanse duizendknoop is waargenomen: <https://www.amersfoort-in-beeld.nl/#japanseduizendknoop>. Deze kaart wordt door de gemeente actueel gehouden.

Werken conform het Landelijk Protocol Aziatische duizendknopen

Er is een landelijk protocol omgaan met Aziatische duizendknopen¹ opgesteld. Hierin is onder andere ingegaan op het herkennen van de duizendknoop, het voorkomen van verspreiding en het omgaan met de duizendknoop in diverse situaties. De gemeente verklaart deze protocollen en werkvoorschriften van toepassing waarbij altijd de laatste versie leidend is. Op de website [Infobladen – Bestrijding duizendknoop](#) staat welk informatieblad van toepassing is.

Gemeentelijke eisen

De gemeente eist dat bij graafwerkzaamheden, het (tijdelijk) opslaan van grond en toepassen van grond aandacht moet worden besteed aan het (eventueel) voorkomen van de Japanse duizendknoop. Dit kan onder andere door tijdens de terreininspectie van de bronlocatie, voorafgaand aan het grondverzet, te controleren op de aanwezigheid van Japanse duizendknoop. Ook is het vermelden van een besmetting of grote verdenking van de aanwezigheid van plant- en wortelresten van de Japanse duizendknoop verplicht bij het aanbieden van grond bij de ontvanger.

Als de Japanse duizendknoop of Reuzenberenklauw ter plaatse van graafwerkzaamheden en het tijdelijk opslaan van grond aanwezig is, moeten aanvullende maatregelen worden genomen. Hiervoor moet contact op worden genomen met de gemeente². Voor overige exoten die op de Invasieve Exotenlijst van de Europese Unie staan worden aangetroffen dient overeenkomstig de vigerende wet- en regelgeving hieromtrent te worden gehandeld. Hierbij wordt expliciet verwezen naar het Handelsverbod op Aziatische duizendknopen³. Aanwijzingen van de directie of opdrachtgever dienen te worden opgevolgd. Voor vragen over de Japanse duizendknoop kan contact met de gemeente worden opgenomen via japanseduizendknoop@amersfoort.nl.

Toepassen van verdachte of besmette grond

Als (resten van) de Japanse duizendknoop in de toe te passen grond aanwezig zijn, of mogelijk aanwezig kunnen zijn, is het niet toegestaan de grond te hergebruiken of opnieuw toe te passen. De

¹ [Infobladen – Bestrijding duizendknoop](#)

² Afdeling Leefomgeving/japanseduizendknoop@amersfoort.nl indien u geen directe opdracht van de gemeente heeft. Anders dient u af te stemmen met uw contactpersoon.

³ [Verbod op de handel in Aziatische duizendknopen | RVO.nl | Rijksdienst](#)

grond moet op een passende wijze worden vervoerd naar een erkende verwerker van invasieve exoten⁴.

Uitzondering op deze eis betreffen activiteiten, maatregelen of (grond)toepassingen die worden genomen in het kader van een actieve bestrijding of verwijdering van de Japanse duizendknoop. Deze afwijking op het toepassingsverbod mag enkel worden ingezet in afstemming met de gemeente en na controle en schriftelijke goedkeuring van de hiertoe aangewezen persoon binnen de gemeente. Deze schriftelijke goedkeuring dient ten alle tijden fysiek aanwezig te zijn op de locatie van ontgraving en de werkzaamheden.

⁴ Website van Branche Vereniging Organische Reststoffen: <https://bvor.nl/invasieve-exoten/>